

مستطابق

درسه‌داده باب عالی جاده‌سند
اداره مخصوصه
محل اداره :

انظار :
مسکونه موافق آثار جدیده مع المنونیه
قبول اولنور
درج ابدلین آثار اجاده اولغاز

دین ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم دین باحث هفته‌لق رساله‌در

مؤسسه‌ری : ابوالعلا زین‌العابدین - ح . اشرف ادیب

درسه‌داده نسخه‌بی ۵۰ پاره‌در

قیرله‌دن مقوا بورو ایله کوندریایرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

تاریخ تاسیسی :
۱۱ نمرز ۳۲۴

سنه‌لکی	القی آیانی	درسه‌داده
۶۰	۳۰	ولا یاتده
۸۰	۴۰	مک آنجیه‌ده
۸۰	۴۰	

درسه‌داده پوسته‌ایله کوندریایرسه ولایات بدلی اخذ اولنور.

عدد : ۲۸

۱۱ صفر ۳۲۷ پنجشنبه ۱۹ شباط ۳۲۴

ایکنجی جلد

بولندچه عقیده‌لری بهضاً ضعفه گرفتار اولیور، بهضاًده کلیاً سیلنهرک
یرینه بوسوتون مخالف دیگر بر طاقم عقیده‌لر کدیورکه بو حال چوق
دفعه‌لر کورلشدر. اگر چوققلرک بابالری عقائد دینه‌لرینی بیلسه‌لر،
ایجابنده دلائل اقلایه سردینه مقتدر اولسه‌لر، اولادلرینک عقیده‌لرینی
تزلزلدن محافظه ایده‌بیلیرلردی. لکن بوصل قابل اوله‌بیلیرکه وقتیه
دکل کندیلری کبی محزنک، خواص کچینلرک بیه اکلایه‌مدینی
بر صورتده تحصیل کورمشلر؛ اولیه اولسه ایدی‌ده مرانی
اکلاشیله‌بیلیر صورتده ایضاح ایده‌جک ارباب ارشاد اولیدی او
چوققلرده بونلرک اثرینه اتباع ایده‌رک ضلالدن قورتولوردی.
فقط حیفاکه عطالت هرشیئی مشکل، هر تشبئی محال یادی چیقدی.
ایشته بو حال مکاتب اجنبیه‌ده تحصیل ایدن مسلمان چوققلرینه
عطالتک بر جنایتیدرکه زوالیلری هیچ خبرلری اولمقسنین دینسر
ایدوب براقیور. باری دیندن محروم قالدقلرینه کوره اقوام‌غریبه‌نک
طباعنه واقف اولیان بعض غافلرک ظن ایتدیکی کبی اونک یرینه
حکمت، ادب اقامه ایده‌بیلسه‌لر!.. لکن هیات اوکبی مکتبلرده
اوقویانلرک قایلرنده دینک یرینی طوته‌بیه‌جک هیچ بر قوه مانعه
کوریله‌میور، مکرکه خیردن الیقویان، شزه سوق ایدن برطاقم تمایلات
اولسون. آرتق هوا وهوس بونلر ایچون معبود اوله‌رق شهوات
نفسانیلری پشنده متصل قوشیورلر، محو اولیورلر، محو ایدیورلر.
ایشته لسان جرائدک هرکون فریاد ایدوب طور دینی اغیازاده‌لر مرکز
فناقلری کوز اوکنده طوروب طوریبور. هیچ شبهه یوقدرکه
بونلرک علمندن جهل بیک قات خیرلیدر. کاشکی اسلام تعلیم وتعلمک
بوترزینه مساعد اولمسیدی.

دینه دائر اوافق تفک بعض شیرار تعلیم ایدیلان رسمی ویاخود
غیررسمی مکاتبده کی طلبیه کلنجه: بونلر فون ومعارف متنوعه‌دن
بعض مباحث اوکره‌نیورلر. کائنات سماوییه، موجودات ارضیه،
مسائل اجتماعیه عائد برطاقم حقایقه وقوف پیدا ایتدکلی ایچون
بولندقلری یرلرده اوکادائر سوز سویلمک ایتدیورلر. ذاتاً بیلدیکی
شیدن بحث ایتک انسانک طبیعی اقتضاسننددر. شمدی بویله بر
کنجک سوزلرینی صورتده متدین، متشرع کچین، لکن حقیقتده
اسرار دینه کلیاً بیکانه بولنسان ارباب تصلفدن بری ایشیدر ایشتمز
عقیده اسلامه مخالف ظنیه لوم وتکدیره، بر معناد خروج عن الدین
ایله اتهامه باشلايور. شمدی اوکنج کندی دلائلک قوتنده شبهه‌سی
اولدیغندن، معافیله دینی‌ده بیلمدیکندن کندیسنی مؤاخذه ایدن
آدمک سوزلرینی شرعی ظن ایدرک آرتق جهلدن نه قدر نفرت
ایدیورسه دینندنده او قدر صدق صیریلیر. بویله برکنجه بری
چیقوب سن کندک کتب دینه‌یه مراجعت ایدرسه‌ک سوزلریکک
صحت، خصمک جهالتده دلائل بولورسین، دیسه اوله هانکی کتبه
مراجعت ایده‌جکنده شاشیریور، ثانیاً الهه‌جنی آثارک اومعقد
عباره‌لری آره‌سندن برمال چیقاره‌میور. بناء علیه انسان اکلایه‌میجینی

برشیدن نصل نفرت ایدرسه اوده دیندن اوله‌جه نفرت ایدیور.
بوندن طولانی کنجکلرک برچوغی دین اکلاشلماز برشیدر
اعتقادنده، یاخود نعوذ بالله برسلسله خرافاتدر ظننده بولنیورده
اوندن بسبتون یوز چویریور. اسلامک عقائدینی، ادابی،
فضائلی برطرفه براقه‌رق بشقه عادات تحریرسند بولنیور. حالبوکه
اونی‌ده بوله‌میور. اونک ایچون کوریلیرکه قایلرنده شهامت
یوق، همتلری قاصر، بوتون امللری عوام ناس کبی توسیع معیشتدن،
اکتساب جاه و منصبدن عبارت، هم بومقصدی استحصال ایچون
هانکی طریق اولورسه اولسون سلوک ایتکدن کری طورمیورلر.
شان وشرف پایدار اولسون‌ده عمومک ویا خصوصک مضرتی وارسون
کوزهدلسون، دیورلر. ایچلرنده وطنپرورک ادعاسنده، غیرت ملیه
دعواسنده بولنانلر اولسه بیه بوتون سوزلرندن نه بر اساس، نه
بر علم صحیح حس اولنیور. بونک ایچون مملکتک صلاحی نامنه
حرکت ایدرکن فسادینه چالشمش اولیور.

مصر مفتی‌سی مرحوم

شیخ محمد عبده

اجتماعیات و شریعت اسلامیة

جمعیات بشریه‌نک مبدأ‌تأسسندن عصر حاضر مدنی‌یه قدر کدران
ایدن ازمان مختلفه‌ده تاریخشناسانک معلومیدرکه هیچ برقانون مدنی
آدمیتک سعادت حقیقیه‌سنی کافل اوله‌مامش، ترقیات مادیه بشریتی
حصوله کتیردیکی حالده معنویات و اخلاق انسانیه‌نی اقصای تکمله
سوق ایده‌میورک، بوتون آمال ومساعینک خلافتده برکرداب سقوط
وتدله دوعری سوروکله‌مشدر...

تکمالات مدنیه‌نک بودوره‌اخیره‌سند موجودیتلرینی تأمین ایدن
اقوامومملک کفهنه‌عمومی بر نظر عطف ایدیلسه کوریلورکه بوقوم وملتلر
ماده صوک درجه مترقی اولدقلری حالده معنأ و اخلاقاً مدنیتلریله قابل
توفیق اوله‌میجق مرتبه سفیده‌ده بولندقلری تحقق ایدر.

ادوار وانقلابات تاریخیه‌نک شوخه‌اخیره مدنیه‌سند ترقیات
وکلاشیله، اختراعات وکشفیاتیه بیوک بررول اوینایان فرانسر،

متادیا تدریجی بر صورتده اخلاقلری بوزیلور . چونکه بونلرده اومدینتک لازم غیر مفارقی ! اولان بالور ، قافه قونسرلرکی معاکس فضاح وردائل موجوددر . دیگر ملتزده بونلره قیاس ایدیله بیلیر .

بوراده شایان دقت برنقطه وار : بودرت یردهده انقراض اخلاقی به معروض اولهرق سعادت حقیقه حیاته ابدیا وداع ایلوب فجیع وحزین بر صورتده عالم موجودیت انسانیه دن افول ایدن از ککوردن زیاده ، زوالی قادینلردر . اورویاده ظاهراً محترم ومبجل طوتیلان بیچاره بشریت والدهلری ، کندی وظائف انسانیه واجتماعیهلری اولان مرئی آدمیت، معلم فضائل ومحاسن صفات ممتازة مقدسه سنک خلاقه اولهرق اوله مراتب سم آلود سفلیتده بولونورلرکه بشریتک بواعضای رقیقه معزز سنک ، بو استنادکاه یکانه شفقتک ، بوملجاً معلا سعادتک بویله مواقع ملوثه چرکابده بولونمسنه انسانیت بوتون موجودیت وهویتله ایچین ایچین ، ماتمدار وباکلی ایکلر .. وبواویله فجیع وخون آلوددرکه ، بو الواح پراحزان وفلاکتک قارشینسنده عصیانلر ، مرارتلره اهتراز ایتمین برروح صاف وصمیمی ، ایکنلر ، جریحه لزلله ضربان ایله مین برقلب نزیه واصیل تصور وتخیل ایدم ..

شیمدی ، برآزده اسلامیتی ، مدنیت اسلامیه نک بدایت تأسسنده عربلری ، عرب حیات اجتماعیه سنی تدقیق ایدم :

تاریخکک واضح حقایقنددرکه عربلر احکام علویه شریعی تمامیه تطبیق ایندکلری زمانلرماده ترقی ایلدکلری قدر معناً و اخلاقده بر مرتبه قصوی کالاتده ایدیلر . وقتاکه اخلاق متینه اسلامیهلری دوچار تذلل اولوب سفاهته میل ایدرک تطبیق احکام شریعتده تکاسل وتسامح کوسترمکه باشلادیلر ، اووقت بر صورت تدریجیهده اخلاقلری منقرض اولهرق بو انقراض ترقیات مادهلرینده سوء تاثیرله نهایتالهایه مدنیت عربیهی محکوم انحطاط ایله مشدر . چونکه : انقراض معنویات ، انقراض مادیاتی بادیلر .. معناً و اخلاقاً مرتبه سفلیهده بولونان ملتک مدنیتلری ، موجودیتلری سقوط ایده چکی طبعیدر .. بوکاک برنجی مثال عربلرله رومالیلردر . زماننده شیمدیکی ملل متمدنه محاشمه درجه سنده بولونان رومالیلر دوچار انقراض اخلاقی اولمیلرله بوسقوط مدهش وفجیع موجودیت مادهلرینده وادی انقراضه سوروکله یهرک قوجه روما مدنیتی صحنه عالمدن سیلوب سوپورمشدر . وبوقانون طبیعی ازی بوتون اقوام ایچین عینیدر . طبیعتده استنا اولماز ؛ طبیعت انکلیر وفرانسزه ، آلمان وترکه باقاز . اوکندینسنک احکام قطعیه سنه مخالف حرکت ایدنی بوتون قوت وموجودیتله تأدیب ایدر .

حقایق مجربهدندرکه ، انسانلر آره سنده قواعد اجتماعیهی ، مناسبات اخوت ومخادتی ، سعادت حقیقهی ، وظائف متقابلهی عنعنات ودقایقه ، ماهیات وغوامضیه تاسیس وتشکیل ایده چک شریعت غزای اسلامیه دن ماعدا هیچ برقانون ، هیچ برنظام موجود دکلدر .

انکلیر ، آلمان ، آمریقان اقوام متمدنه سنه بر نظره تفحص عطف ایدم : بوواسع وبی پایان آفاق تکملاتده هر لحاظه تدقیق وتجسس بوتون عربیانه قطعیتله چاریان بر حقیقت ابدیه واردرکه اوده بو قوملرک بلا استثناء ، فقط درجات متفاوتده ، آتیا مدهش ومخوف بر انقراض اخلاقی به معروض اولمیلردر ..

فرانسه — که جهان مدنیت وترقیده بر موقع معظم ومحتشم اشغال ایدر — آثار تکملات مادهی سنده احراز واکتساب ایلدیکی مرتبه معلا احترامه رغماً صفحات حیات معنویه سنده اوله خونین وحزین لوحه لر ، اوله زهرین ومخوف منظره لر موجوددکه انسانیت بو الواح فجیه زندگی قارشینسنده ، بوتون بوفلاکت مشومهنک ، بوتون بولوثیات منحوسهنک بزبون قهر واشکنجه سی اولهرق ایکنلین ، فریاد ایدن زوالی افراد مظلومه بشریت ، بیچاره اولاد مغدوره آدمیت ایچون تا اعماق هویتدن عصیانلره فوران ایلهین آوازه صمیمی تأسفیه ماعلره ، اینلره مستغرق . نالان وباکلی ترره ، چیرینیر ...

بو احوال مؤسفهیه هیچ شبهه یوقدرکه فرانسهده مرعی الاجرا اولان قوانین حاضره مدنیه نک ، ملتک اخلاق وطبیعی تنظیم واصلاح ایده چک ، بوتون مهاجمات ملوثه دن وقایه وصیانت ایله یه چک درجه متینه مکملده اولامایشی ، ودولایسییه آداب واصول معاشرت ملیهنک انسانیتله غیر قابل تألیف بر حال مستکرهده بولونشی سببیت ویرمشدر .

فرانسهده کسوه مدنیت آلتده اوله وحشت آمیز مناسبات ومعاملات واردرکه بونلری بحق تصویر آداب عمومیهیه بویوک بر خطوه تجاوز وتعرض تشکیل ایدر . بو حرکاتک ماهیات چرک آلودینی آنجق قوای مفکره بر صورت خصوصیه نهفته تعیین ایده بیایر .

بو حالات ملوثه نک اک جلی وعلنی معکس فضاح وردائل بالور ، قافه قونسرلر دینیلان ومدنیتک درجه ترقی وتعالینسنک بویوک بر برهان شعشه داری ! دیه تلتی وتوسیم ایدیلن مواقع شناخت ، محال خبائتدر . بو آداب واصول معاشرت نظر دفته آلهرق بوکافرانسزلرک احوال روحیهلری ده علاوه ایدیلر سه بونک او قوم اوزرنده حصوله کتیره چکی حالات وتأثیرات واضحاً میدانه چیقار .

انکلیرلردهده فرانسزلرک بو عادات مشومه سی اونلردن دهها آز شدتلی بر صورتده حکمران اولدیغندن تأثیراتی اجرا ایدیورسهده انکلیرلرک صلابت اخلاقیه لری و احوال روحیهلری انقراض اخلاقی سنک فرانسهده کی سرعته ترقی ایتمسنه بر آزمانع اولیور . لکن ، ولوکه تدریجاً اولسون ، نتیجه هپ بردر . اورادهده اخلاقلرک نتایج مؤسفه سنی وجوده کتیر یور ..

آلمان و آمریقان اقوامی ده موجودیت سیاسی واجتماعیه جه بونلردن دهها یکی اولدقلری حالده اومنحوس انقراض اخلاقی دن قورتوله میهرق

ملت بوتون دهشتیه نظره کیر تأسف اولور، وزوالی بشریته الیم جریحله، خونین منظره لر حزین وزهرین لوحه لر تشکیل ایدر .
حدت ، شهوت کبی حالات نفسانیه نك تأیراتی ، حادثاتی خوف
وهراسک ، مجازاتک شدتیه متناسدر .

واقعا بوا امراض و هوسات صوڪ دوره عقوریه سنده جتندن معدوددر .
وبونك تأیری اکثریتله وخیمدر . لکن هیچ اولمزه قتل و فحش کبی
جنایاتی یاغنه قالدیشان آدم جزانك دهشتی درپیش تأمل ایدرک
امراض مذکوریه صوڪ دوره شده کتیره اسبابدن ، وساطندن
کندیسنی وقایه ایدرک اوافعال مشئومه یی اجرا ایتمز . حتی بعضاً
بوحالات نفسیه نك صوڪ دوره سنده بیه جزانك شدتندن منبعث خوف
وخشیت جنایتک وقوعی منع ایده بیلیر ...

شریعت اسلامیه ده قصاص واردر ، دیهرک او یله کلیمی کوزل
اجرا آت بالطبع وجوده کتیره مز . شریعت قصاصی قبول ایتمکه
برابر جنایتک فاعلنك احوال روحیه سنی ، او ائنده کی موقعی ،
معروض قالدینی تأیراتی ، جنایته سببیت ویرن حالاتی عریض و عمیق
تدقیق و مطالعه دن صوڪره حکمی ویرر . قتل ضروری شریعتده
واردر . وقایه عرض و ناموس ، تخلیص حیات کبی خصوصاً
اگر حقیقه و قطعاً ایجاب ایدرسه - قتله مساعدده ایدر . لکن
محاکه ائسانده ده قتله اولان مجوریتک اثباتی شدیداً و مصرأ
طلب ایدر ..

واقعا فقر و ضرورتک ، جهل و نادانینك ده جنایاته ، فحشیاته پك
بیوڪ تأیری واردر . لکن بو ، شو احوال مؤسفه یه سبب اصلی
تشکیل ایده مز . چونکه : فرانسه میدانده ... ثروت عمومیه جه
دنیا نك زنکین ملتندن معدود اولان فرانسرلرده فحشیات ،
فقر و ضرورت ایچنده پویان اولان ملتندن ده فضا ، ده افجیعدر .
جنایات و قتال ، سرقتلرده بوندن آشاعی قالدیور .

جهله کلنجه : فرانسه و سائر ملل متمدنه علم و عرفاناً بر سوویه
رفیه ده بولونقلری ، اوقوه قلدن محروم اولانلر یوزده بش درجه سنه
ایندیکی حالده فناقلر پك زیاده برسرعتله ایلر یله یور . بئاعلیه بو سیئانه
اصل سبب ، بوجایع و وقایعی اصل وجوده کتیرن قوانیندر ، قوانینك
نقصانیتی ، خطیئاتیدر .. حکومات متمدنه نك هیچ بریسنده انسانیت
وفضیاتی بوتون تفرعاتیه صیانت ایدرک اخلاق ملیه یی شهره سعادت
وتکمله سوق ایدرک بر قانون ، بر نظام اصلا موجود دکلدن : هان
هپی ترقیات ماده یی وجوده کتیردیکی حالده ملتک معنویت و اخلاقی
ابدی بر سقوطه محکوم ایدیور . چونکه : فلسفه اجتماعی ، حکمت
حیات انسانیه یی کانه توابعیله ، شعباتیله ، کانه لوازم و احتیاجاتیله ،
بوتون دقایق و غوامضیه احتوا ایده یور ..

حالبوکه شریعت غرای محمدیه ثروت و سامانك وجودینه سببیت
ویره چکی سفاهتک ؛ فقر و ضرورتک حصولیاب ایده چکی سفالتک
تأیرات و حادثات مدهشه سنه ، فلاکات و سیئات ملوئنه سنه برچوق احکام

چونکه : کافه احتیاجات بشریتی لایقیله دوشونه چک ، اکلایه -
بیه چک برعضو آدمیتک وجودی غیر قابل تصوردر . و بو محققدر .
شرایع سائر ایه مخرف اولدیغندن اونلرک ده بونی وجوده کتیره بیلمه لری
مستحیادر .

آوروپا قوانین مدنیه سنده تکملات اخلاقیه مانع پك چوق
نقصانلر واردر . از جمله عشرتک عدم ممنوعیتی ، ماحی اخلاق برطاقم
مواقعک قانوناً منع و کشادینه تشبث ایدلمه سنی او نقصانیتک باشدیجه سنی
تشکیل ایدرلر . بوندن بشقه قوانین مذکورنك اکثریسنده غیر قابل
تجویز و مسامحه بر چوق مساعدات نالایقه موجوددرکه بونلرده
ملتک اخلاقی ، دقایقی ، افعالی اوزرنده پك بیوڪ سوء تأثیر اجرا
ایدرلر . اعدام جزاسنك عدم تطبیق ویا نادراً اجرایی ، قصاصک
کلیاً مفقودیتی آوروپاده خاطر و خیاله کله یی جنایتلرک ، سرقتلرک
وقوعه سببیت ویریور .

آوروپا و با خصوص آمریکا حقوقیونك احکام شریعتیه یالان
یا کلس برطاقم اعتراضاتی واردر . مثلاً :

آمریکا حقوقیونی قصاصک بر جزئی اولان جزای اعدامه
اعتراض ایدرک دیرلرکه : « بر آدم ، دیگر بریسنی اولدوریور ؛
بوصورتله جمعیت بشریه بر فردینی غیب ایدیور ، اگر بزقالتی ده
اولدوررسه ک جمعیه ایکی ضرر ویردیریز . بونك ایچین بز بوقاتلی
اوقوده لم ، فضائل انسانیه یی ، وظائف اجتماعیه یی کندیسنه تعلیم
ایدرک اصلاح حال ایدنجه تخلیه سبیلی جهتیه کیده لم . »

واقعا اوقاتل سنه لجه کندیسنه تلقین فضائل ایدیلرسه احوال
روحیه سنده کی تبدلاتله اصلاح حال ایده بیلیر . بودوغریدر . لکن
دیگر طرفدن جنایاتک ، قتالک کثرت وقوعه ده سببیت ویرر . چونکه
بریسنی قتل ایده چک اولان آدم جزانك خفتنی درپیش تأمل ایدرک
فعل جنایتی ده جاسارتله اجرا ایده بیلیر ، و بونی دیگرلری ده تعقیب
ایدر ؛ و بوصورتله حکومتده جنایاتک ، وقوعاتک اوکنی المنه موفق
اوله ماز . زیرا : پك چوققدر . صوڪره ده « جزای اعدام و حشندر ،
بوعصر مدنیته غیر قابل تطبیقدر » دیرلر . اگر بریسنی اولدورمک ،
اجرای فحشه بولونمق مدنیت ایه بو پك دوغریدر .

هله فحش .. آوروپاده اوقدر چوقدرکه اهالینك بلکه نصفندن
فضله سنی فرنگیه طوتلشدر . فحش ولوکه طرفینک رضاسیله ، پاره نك
لمعات اقناعیه سیله اولمش بولنسون ، و حشندر . ایسترسه مدنیتک ، انظار
خارجیه دن بوتون حقایق ملوئه حیاتی کاذب تلونلرله ، آلیشاه کیزله یه ک -
پارلاق و شمشعه دار کسومسنگ سایه لطفنده ! بولمش اولسون ، یه
وحشت ، دائماً و حشندر . حتی بو وحشنده اشتراک ضمنی عمومیده
موجوددر . « الجزء من جنس العمل » فحو اسنجه و حشته و حشته ، مدنیته
مدنیته مقابله ایدیور .. بو منظمیدر . قصاص ، دولایسیله جزای اعدام ،
تمامی انسانیت تأسس ایتدکجه قوانین ملدن قالمه ماز و قالمه ملیدر .
عکس تقدیرده سعادت حقیقه حیات محو و تبه اوله لرق انقراض اخلاقی

صفت نزیهی بک

رسمی کتابک صوڪ نسخہ سنده کی (ایضاح واستیضاح) ک برقارہ
تأسفخوانی ده نم .. محرر صفت نزیهی بکی دوراستبداد صحایف
جراندینک دلالت یکرورزیه غیاباً بیلیرم .

صفت نزیهی بک خاہ روسیاهنک برقاچ دامله مرکبیه شمس الدین
بک کی بر وجود عقیفک ناصیه حیثیتہ لکه سوزمک ایستور ...
بوحرکتی یردن آسمانه چرک استحقار آتغه بکزه تیرم که محرر ،
اومرئی حقارتک هدف لایقنی ینہ کنڈینک سمت راستندہ آرامیلدر .
صفت نزیهی بک اثرندہ شمس الدین بک افندینک مبعوثان مات
حضورندہ عربجه سویلمسنی سررشتہ تہزیل اتخاذ ایدرک — اندہ کی
ایلکه اشکال کونا کون ویرن شعبده باز لری کی — تحفلق ایتمک . رسمی
کتاب قارلرینی کولدیمرک ایستور .

نزیهی بک بیلملیدرکه استخفاف ایتمک ایستدیکی آدم کنڈیسی
کی شون روزمرہ یازار بر محرردکلدر . بو عثمانی حکومت فلک تزدہ سنی
برقاچ اجنبی دولت معظمہ سنہ قارشی نفس مہیندہ تمثیل ایتمش بر
سفر عقیفدر . نزیهی بک صورارم :

بر مضحکہ نویس چیقسدہ برحقہ باز ماہر طوریلہ خامہ بیانی
صفت نزیهی بک میان ماہیتہ طاہرق کنڈیسی ملتک پردہ تماشایی
فوقہ چیقاروب برقوقہ قیافتیہ اویناتسہ ممنون اولورمی ؟
یاخود بر محرر مزاح پرور ظهور ایتسدہ افکار منورہ
مستہزیانہ سنی بر قندیل کی نزیهی بک سیای هویتک بالای انفہ
طاہرق کنڈیسی خلقک انظار خدا خندی اوکنندہ دولاشدیرسہ
رضا کوستیرمی ؟

شمس الدین بک دوراستبدادہ طهران سفیر عثمانیسی ایکن ایران
(پارلامان) نہ عائد رسم تحایفدہ حاضر بولنسی لازم کلشدی .
ایشته شمس الدین بک دیوارلرینک ہر حجر پارہ سی قدید اولمش
برقفا طاسنی ، قبولرینک ہرستون سفیدی قوللرینی آچمش برشہید
اسکلتنی تصویر ایدن بیلدیز سرای ہائلنک ایجابات موجودہ سی کی
تعذیبات محتماہ سنی دہ اوزمان نظر کر یہ بارحیتی اوکنندن بر طرف
ایدرک اورسم تحلیفہ مردانہ شتاب ایتدی .
صفت نزیهی بک افندی ،

ایرانندہ کی موقعی ، استانبولندہ کی عائلسنی تہاکہ زوالہ معروض
قیہرق شمس الدین بک تحلیف رسمندہ اثبات وجود ایدرکن منز
ظن ایدرسہم اوزمانکی اقدام ویا صباحک مکس ماتم ملت اولان
قرہ ستونلرینہ قلمکزی بوقومک جبہ جریحہ دار مقدراتہ باتیرہ
باتیرہ سلاملق رسم عالیلری یازیوردیکز .

ہمدہ طلیعہ تشریفاتک صاری صرمہ لری ، یاقوت نشانلریلہ
استقبال ملتک شیمشکلر ، بیلدیمرلہ طولو بر مغرب ماتمنا کنہ
بکزهین اوآلپی نہ جہروت آمیز کلہ لہ یازیوردیکز! بوجنایت وجدانیہ

مبتنیہ حقیقہ ایلہ ، برچوق قوانین لایتغیرہ عالیہ ایلہ ، برچوق قواعد
منطقیہ حکمت آمیز ایلہ مجبوری الاحترام وانقیاد برسد آہنن تشکیل
ایدہ رک انسانلر آرسندہ سعادت حقیقیہ حیاتی استحصال ایتمش .
وظائف متقابلہ اجتماعیہ ہر فردہ تعلیم وتلقین ایلہ جمعیتدہ وجودی
الزم اولان اخوت ومخادتی ، اتحاد ووفاقی تأمین ایلہ مشدر ...

بناءً علیہ یوقارودن بورایہ قدر بسط وتمہید ایتدیکم مطالعاتدن
مستبان اولمشدرکہ اجتماعی بوتون بشریتک مستفید ومستفیض اولہ جنی
برحالہ کثیرہ رک سعادت انسانییہ استحصال ایتمک احکام مقدسہ
شریعتک نظر اعتبارہ آلمسیہ اولہ بیلہ جکدر .. دیمک ایستہرم کہ
علی الاطلاق آوروپا قوانینی ایلہ ادارہ امور ایدرسہک اونلرک دوچار
اولدق لری انقراض اخلاقی محققدر ، غیر قابل مقاومتدر ..

بزده شریعتک تطبیقندہ محذور کورنلری بوتردہ سہوق ایدن
شی عناصر عثمانیہ ایچندہ غیر مسلملرکدہ موجودیتیدر . حالوکہ اولان:
حکومت ، رسماً بر حکومت اسلامیہدر .. ثانیاً : احکام شریعت
عناصر غیر مسلمہ نک فلاکتی دکل ، سعادتنی تأمین ایدہ جکندن ہیچ
بر شکایتہ حق لری یوقدر ؛ اگر سعادت لری ، رفاه واستراحت لری
ایستہ یورلسہ ... وبوکا امین اولہلم کہ : اورویانک عادات اخلاقیہ سنی قبول
ایدہ جک اولورسہق بوندن کز زیادہ متضرر و فلاکتیدہ اولہ جق قادیلدر ،
چونکہ اخلاق بوزوقلنی تأثیراتی کز زیادہ اونلرک اوزرندہ اجرا ایدہ جک ،
خلقہ وشرعاً محترم ومبجل ، مکرم ومعزز اولملری لازم کلن قادیلدر
بک حزین بر کرداب سقوط سفلیتدہ یووارلانا جاقلدر . چونکہ
ارککلر ، آمال غیر مشروعہ لری ، ہوسات چرک اولد لری بوزواللی
ضعیف وجودلردہ تطمین وتسویہ ایتمکہ قالقیشہ جق ، بوضورتہ
بشریتک بومقدس والہ لری سفیل وذلیل ، نالان وباکی ، لوئیات
وسیئات ایچندہ غلطان اولہرق قربان غدر وخیانت ، هدف ظلم
ودنائت اولہ جقلدر . بناءً علیہ اقوام مدنیہ نک دوچار اولان
بولدینی اخلاق بوزوقلندن آنجاچ احکام شریعتی نظر اعتبارہ آلمقہ
قور تولہ بیلہ جکمزنی نظر دقتہ آلہرق مدبر وبصیرتکار داورانمالی یز .
عکس تقدیردہ انقراض معنویات و اخلاقک تخریبات خدشہ انکیزی
آلندہ زبون قہر واشکنجہ ، مستغرق آلام فلاکت ایکلہرز . ظواہر
مدنیہدہ اکتساب کالات ایتمکہ برابر حقیقتدہ فرانسزلر وسائر ملل
متمدنہ قادر مسعود ! اولورز .

ملت لری کنڈیلرینہ خدمات ومنافعدہ بولنق ایچین چالیشمغہ مجبور
اولدق لری کی بوتون بشریتہ . انسانیتدہ خدمت ایتمکہ مکلفدرلر ..
انسانیتی قالہ آلمایان اقوام وملل بک چابوق ساحہ موجودیتدن افول
ایدرلر . سوء اخلاقہ مبتلا اشخاص و افراد ناصل نظر انسانیت وفضائلدہ
مسؤل ومردود ایسلر اودرلو اشخاص و افرادک ہیئت مجموعہ سندن
عبارت اولان ملتدہ عینی صورتہ انظار مدنیت وانسانیتدہ ذلیل وحقیقہ
اولورلر ...

درامہ ، صرح الدین عاصم